

Textilní materiály a výzdobné techniky / Textile materials and decorative techniques

7. přednáška / 7 lecture

Program přednášky

- Nesené výzdobné textilní techniky: výšivka, krajka, aplikace

Textilní výzdobné techniky

- Výzdobný moment vycházející z textury textilie – vzory vznikající vazbou, strukturou, barvou, potiskem atd.
- Výzdoba upevněná k podložce = nesená výzdobná technika

Textilní výzdobné techniky nesené

- 1. krajka (viz předcházející hodiny) / lace
- 2. výšivka / embroidery
- 3. aplikace / appliqué

Typy výšivky / Types of embroidery

- Výšivka pracovaná podle počítané niti = geometrická (např. výšivka přes vrapy, křížková výšivka, výšivka na výřez, prolamovaná výšivka).
Embroidery worked according to calculated yarn = geometric (eg embroidery through vouchers, cross embroidery, embroidery on cut, embroidered embroidery)
- Výšivka volná = předkreslená či malovaná (např. vyšívání na tylu) / Embroidery loose = pre-drawn or painted (eg embroidery on tulle)

Stehy / Stitches

- Stehy elementární - rovné, obtáčené, smykové / Elementary stitches - straight, obtuse, shear
- Stehy složené - na neupraveném podkladě, na upraveném podkladě / Stitches folded - on untreated background, on a modified base

Scène 42 : Cuisiniers et boulangers normands préparent le repas servi aux chevaliers.

Koberec z Bayeux (tapiserie) nebo také koberec královny Matyldy, 11. století

Kasule sv. Václava,
1487, České země.
Moravská galerie v
Brně

Plastická výšivka -
opus anglicanum.

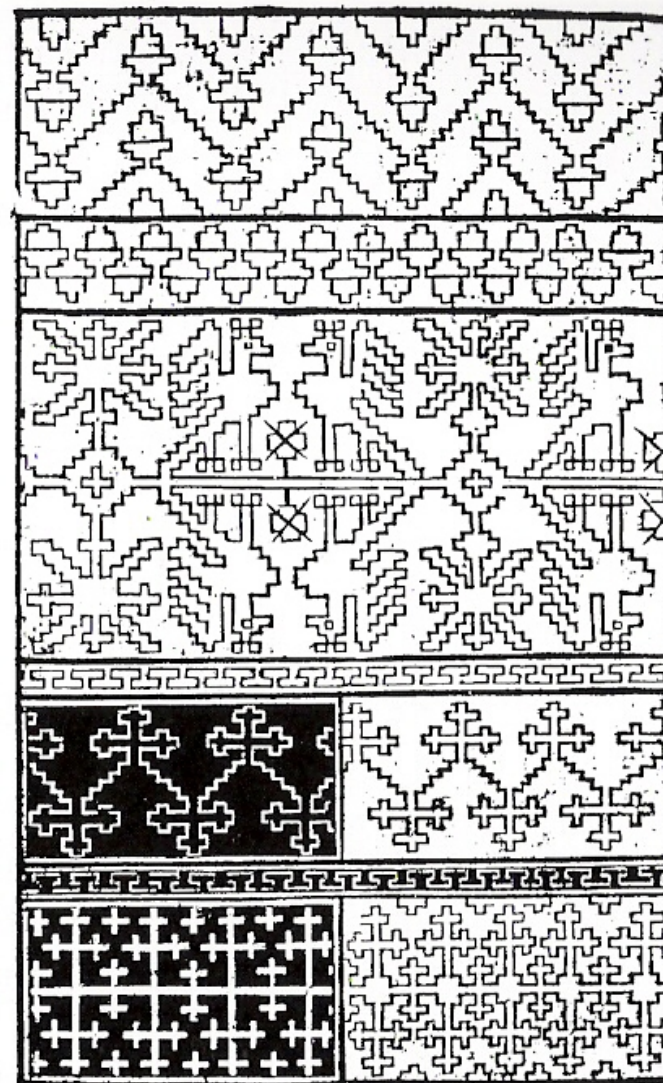

Výšivka - malba jehlou

Vyšíváný váček, Francie
1340.

Ukázka vzorníku pro vyšívání

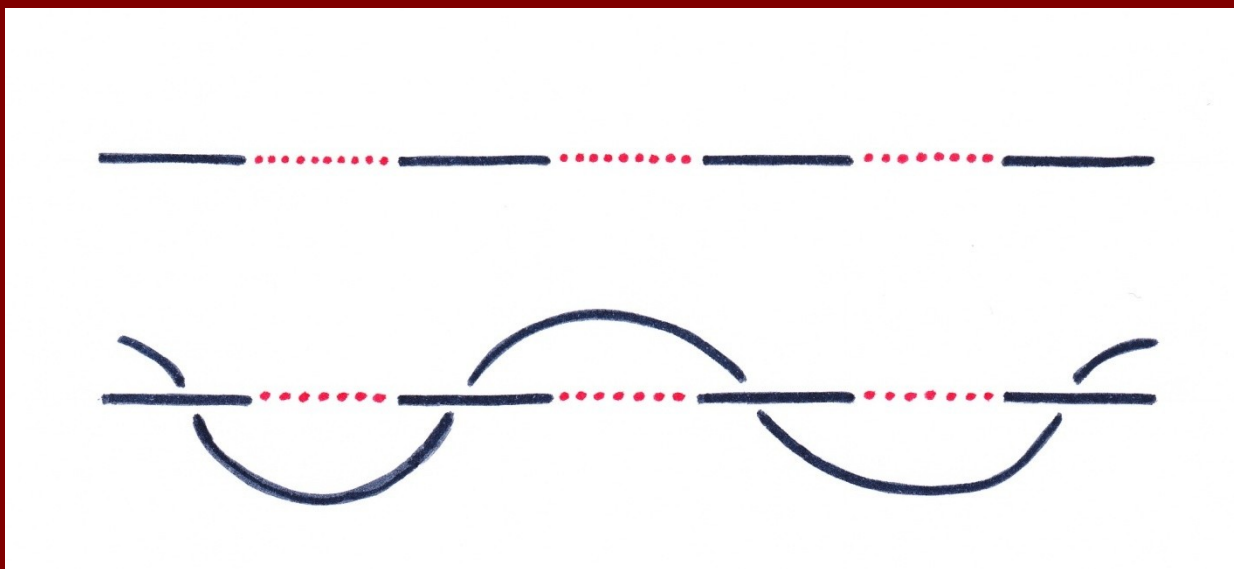
Dřevoryt z tištěného vzorníku *Eyn new kunstlich boich* Petera Quentela – předloha pro vyšívku tzv. Holbeinovým předním stehem (1529)

Výšivka podle počítané niti

Embroidery according to
calculated yarn

Jednoduché stehy / Simple stitches

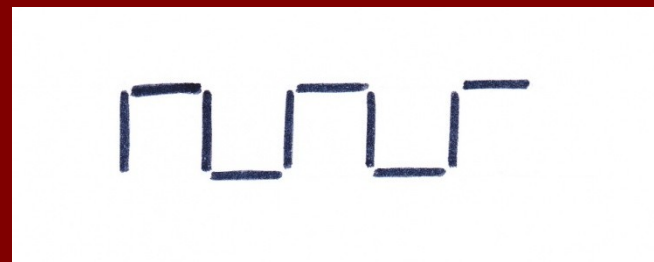
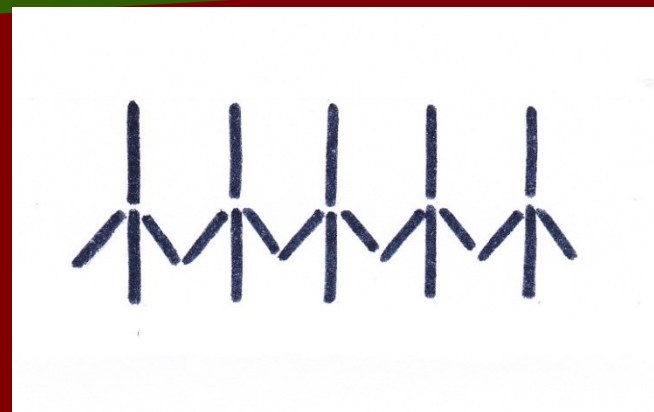
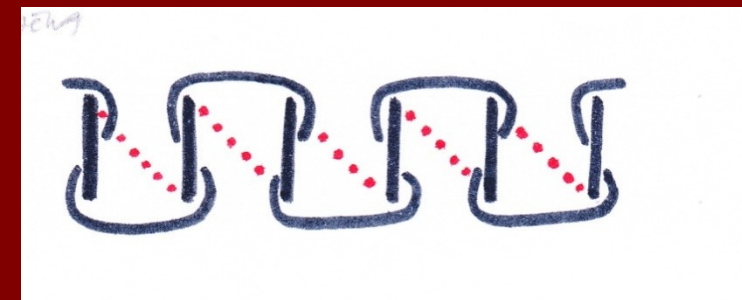
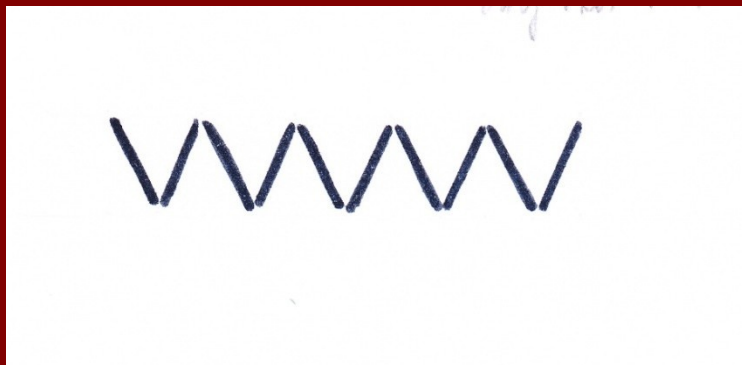
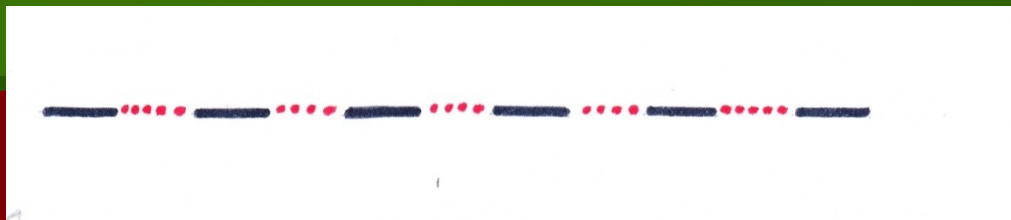
1

Přední steh

Přední steh obtáčený (mrštěnka)

2. Čárkový steh – holbeinova technika

- a. Čárkový steh
- b. Čárkový steh - varianta
- c. Čárkový steh obtáčený
- d. Větvičky
- e. Holbeinův steh

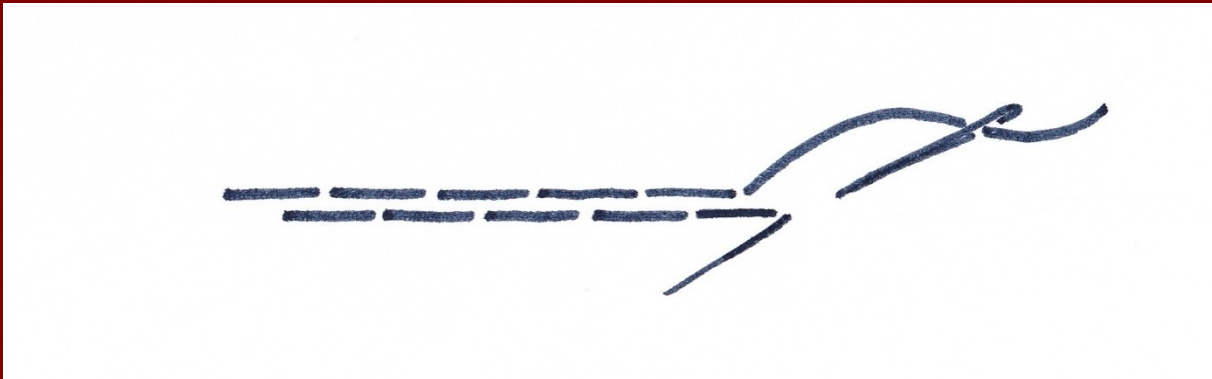
Holbeinův steh

3. Perličkový steh

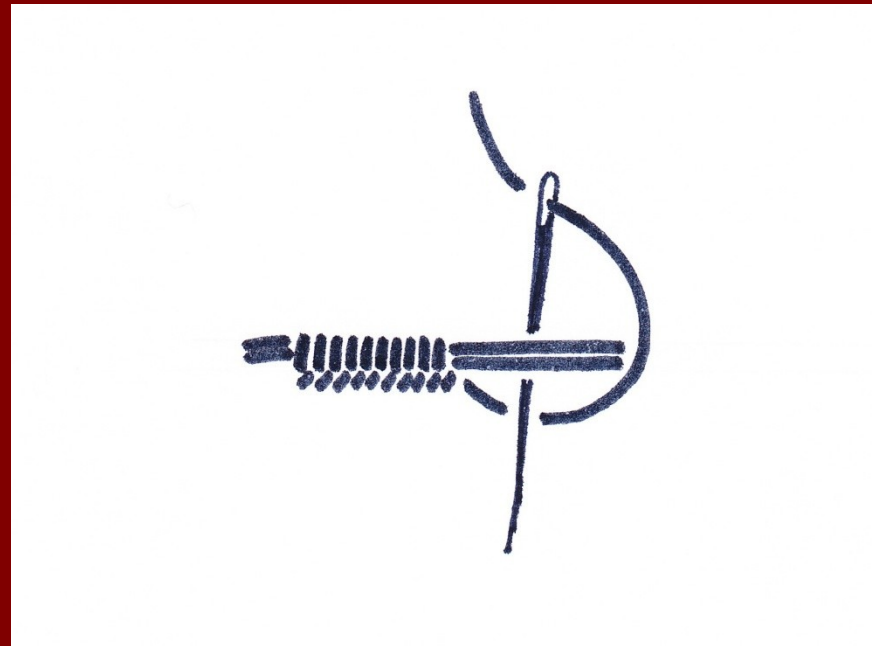

4. Jednoduchá obšívka

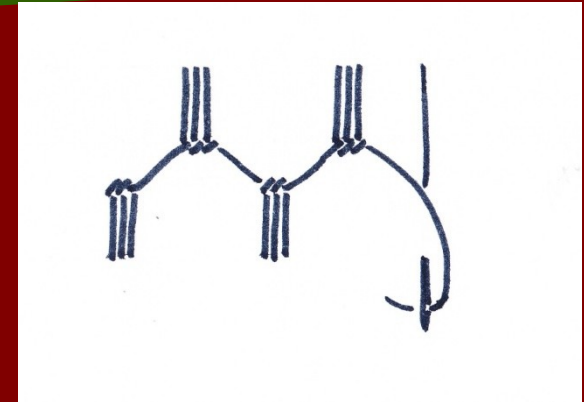
Ukončující stehy / Finishing stitches

- 1. smykovací steh

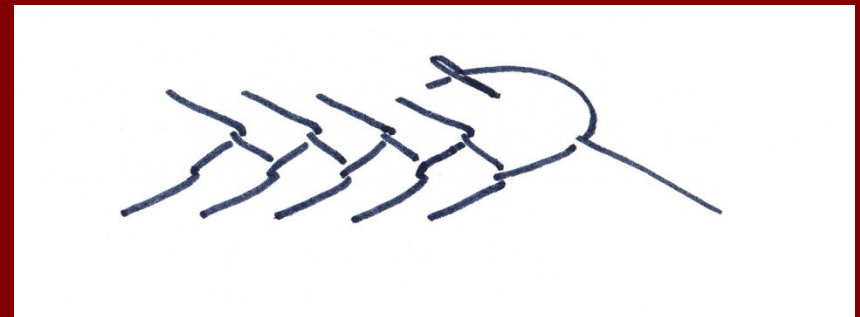

Spojovací stehy / Connecting stitch

- Volné švy sešívané / Free seams sewn

- Volné švy spojované háčkovanou i vyšívanou krajkou / Free seams joined by crochet and embroidered lace

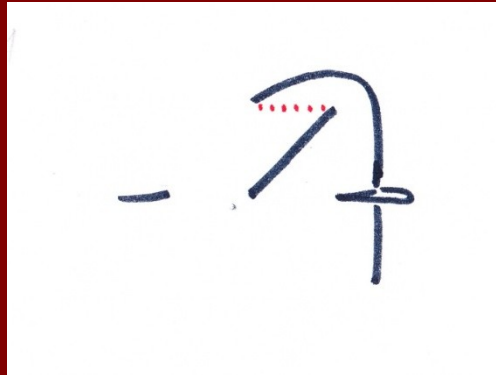

Volný šev sešíváný smyčkovacím stehem

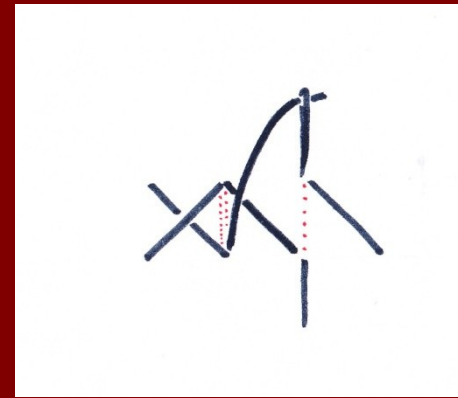
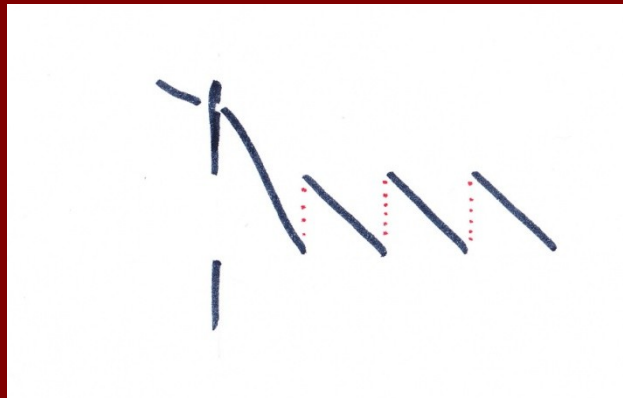
Geometrické stehy / Geometric stitches

■ 1. Křížková výšivka

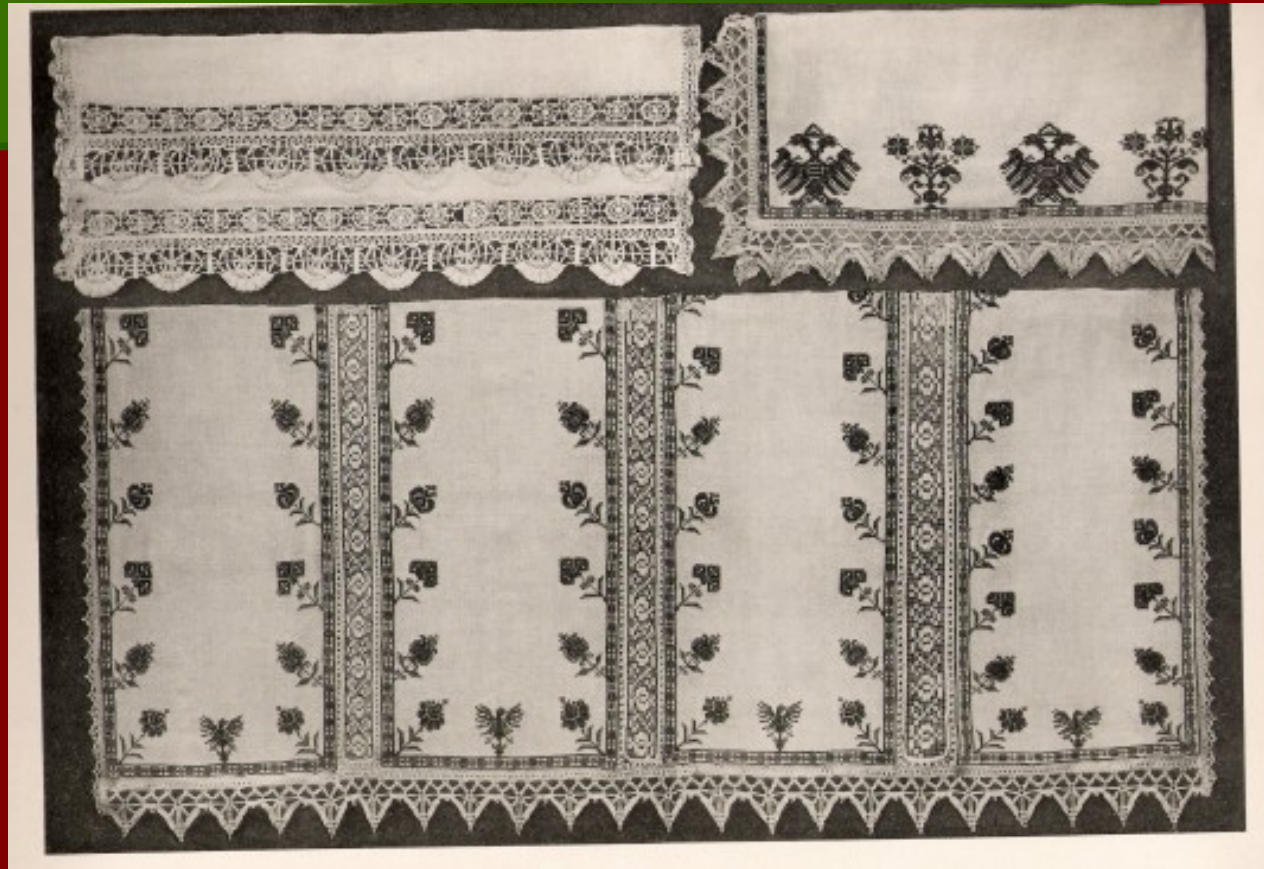
Křížek – zadní steh vodorovný

Křížek – zadní steh svislý

Křížková výšivka

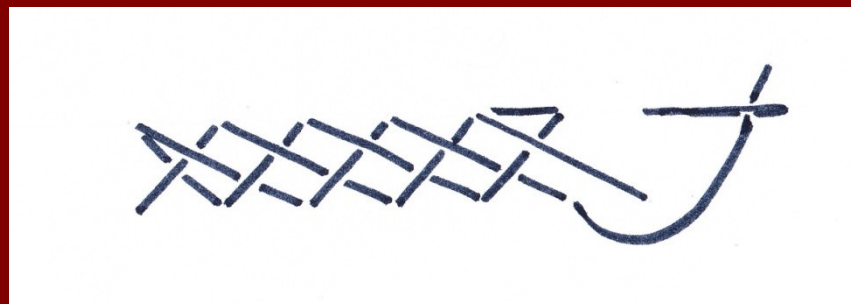
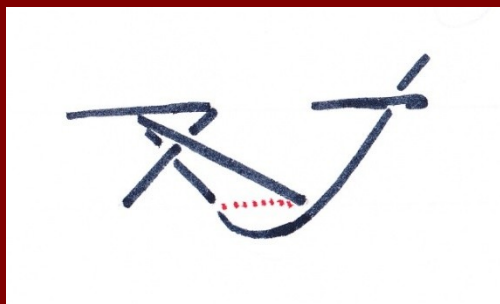
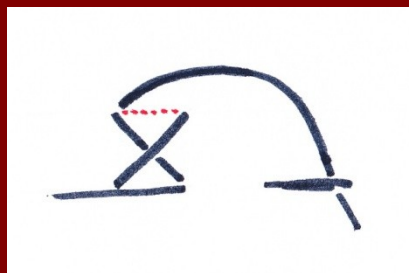
Ukázky textilií z nálezů z Poysdorfu, dnes Rakousko, datovány do období 1640-1650.

Křížková výšivka

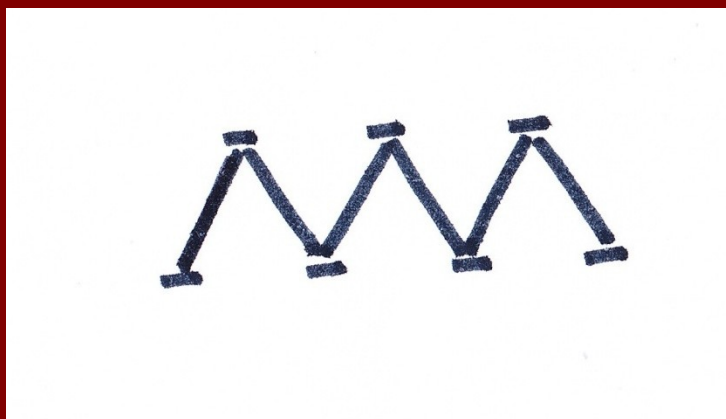
Svatební kapesník, asi
Morava, 1560. Moravská
galerie v Brně

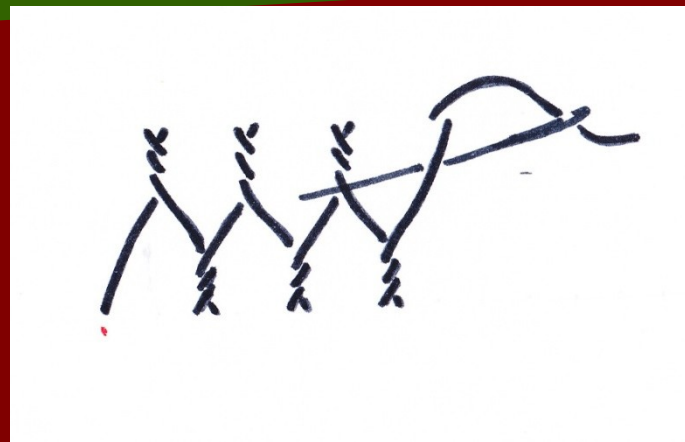
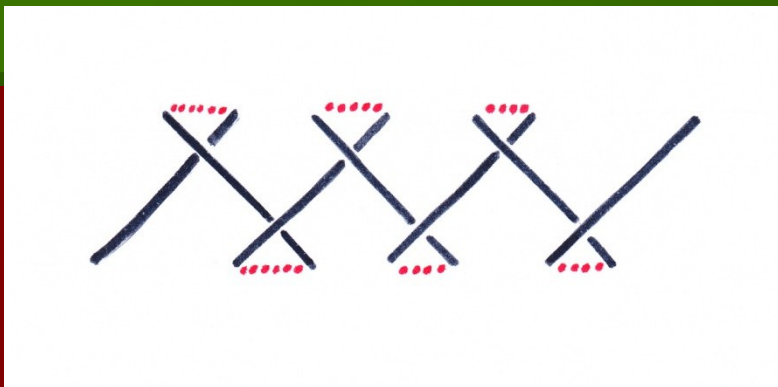
■ 2. steh vrkůčkový

■ 3. křivinka

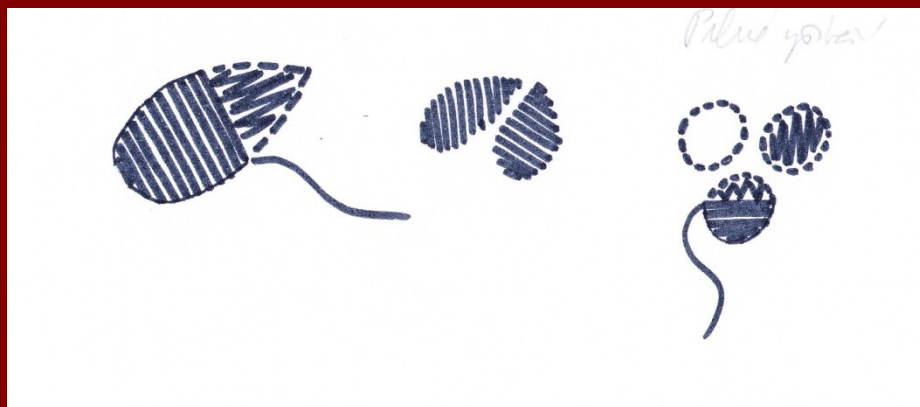

■ 4. krokvička

Krokvička obtáčená

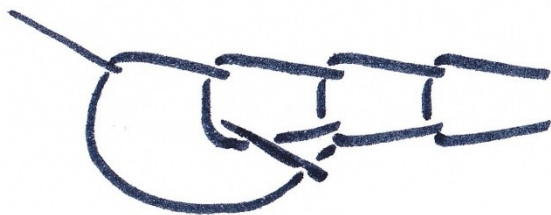
■ 5. Plné vyšívání

■ 6. Stonkový steh

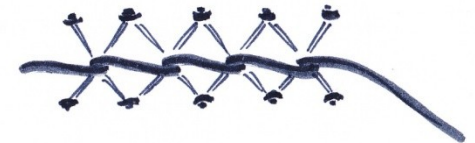
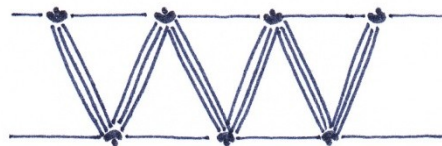
7. Řetízkový steh

Řetízkový steh vázaný

Prolamování / Breaking

- = šitá krajka / sewing lace
- mřížky, ažury, pavučinkové výplně
- Technologie:
 - Mřížky jednosměrné – prolamování v osnově
 - Mřížky dvousměrné – prolamování v mříži
 - Stahované mřížky (bez vytahování nití)

mřížka z volných nití osnovy

mřížka střídavá

mřížka středem vázaná

Výšivka na výřez / embroidery „na výřez“

- Plastická výšivka / plastic embroidery
- Střídání uzlíku či vrkůčku a otvoru mnohdy zdůrazněným vyřezáním nití / Rotation of knot or punch and hole often emphasized by cutting the threads

Výšivka na výřez / cutwork embroidery

- Rozšíření / Enlargement: Uherskohradištsko a Uherskobrodsko / around Uherské Hradiště a Uherský Brod

Struhadélnkový výřez

Plochý výřez

Bubínkový výřez

Nárameníky k rukávcům a dýnka z
čepců / Sleeves to the sleeves and the
back of the caps

Výšivka přes vrapy / Embroidery through vases

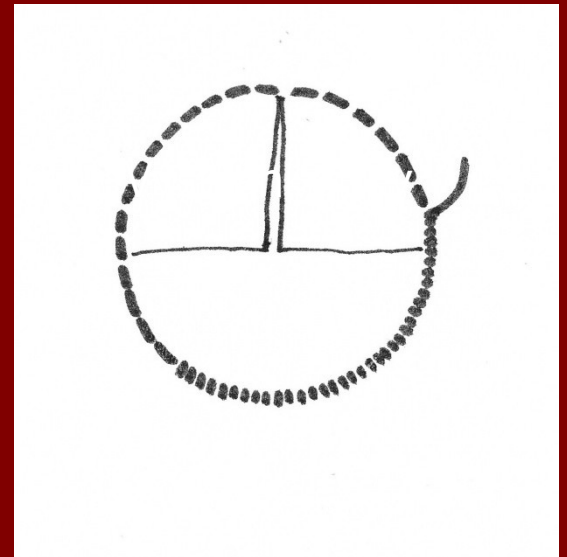

Výšivka volná / Embroidery loose

- Plné vyšívání ploché / full embroidery flat
- Plné vyšívání vypouklé / Full embroidery curved
- Vyšívání kovovou nití / with metal thread
- Dírkové vyšívání / pinhole embroidery
- Kroužkování / ringing
- Madeira / madeira
- Bílé vyšívání / white embroidery
- Pavučinkové výplně / padding fillings

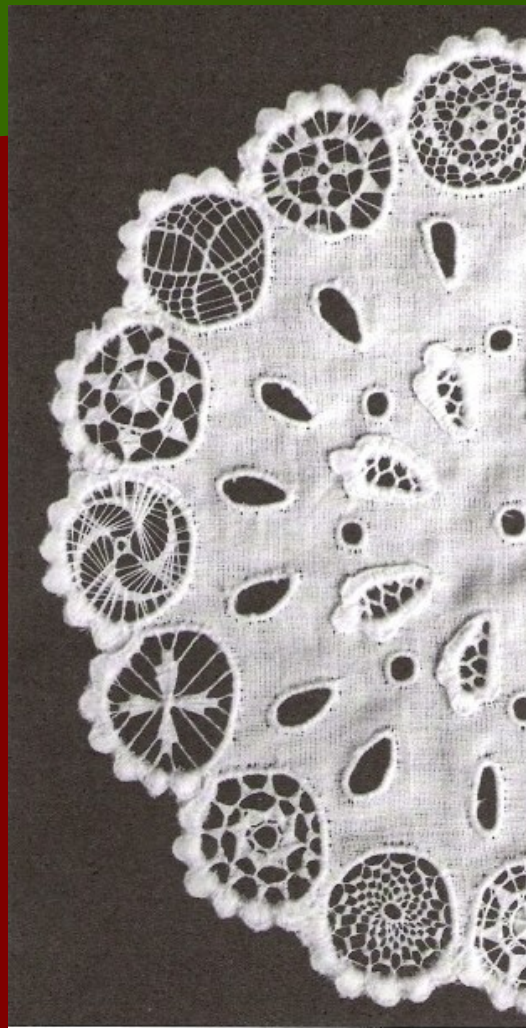
Dírková výšivka / Ringing

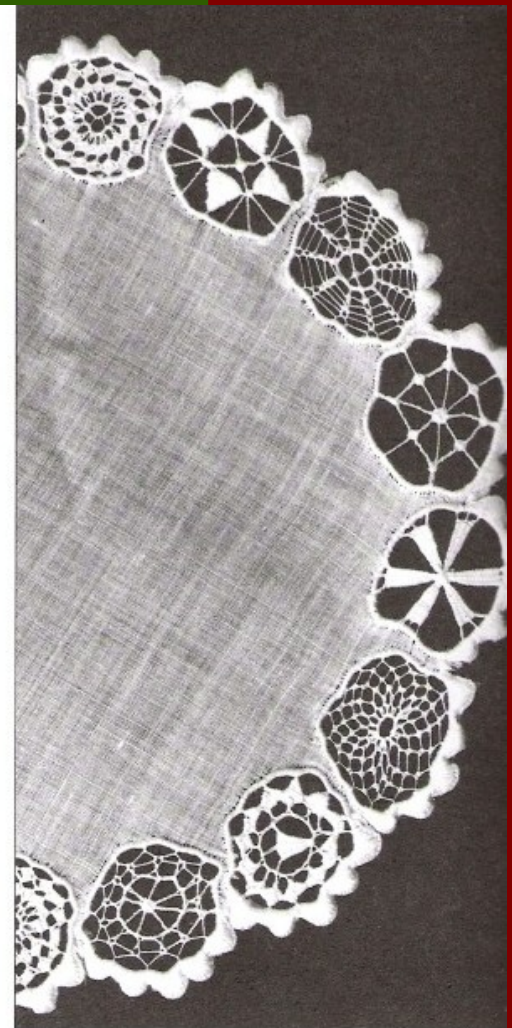
Pavučinkové výplně (katry)

Padding fillings

Vzorník katrů, Valašské muzeum
v přírodě v Rožnově pod
Radhoštěm.

VMP - 45429

VMP - 45428

Uzlíčková výšivka tzv. marseilská

Půlkové čepce, Východní Čechy, poč. 19. stol. Muzeum Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

Výšivka na tylu - tamburování

Pestré vyšívání / Colorful embroidery

- Malba jehlou /
painting a needle

Kyjevská zástěra – malba jehlou a pásková krajka, konec 19. stol., MZM / Apron, Kyjov, end of 19th cent.

Malovaná výšivka - lidové prostředí

/ Painted embroidery - a folk environment

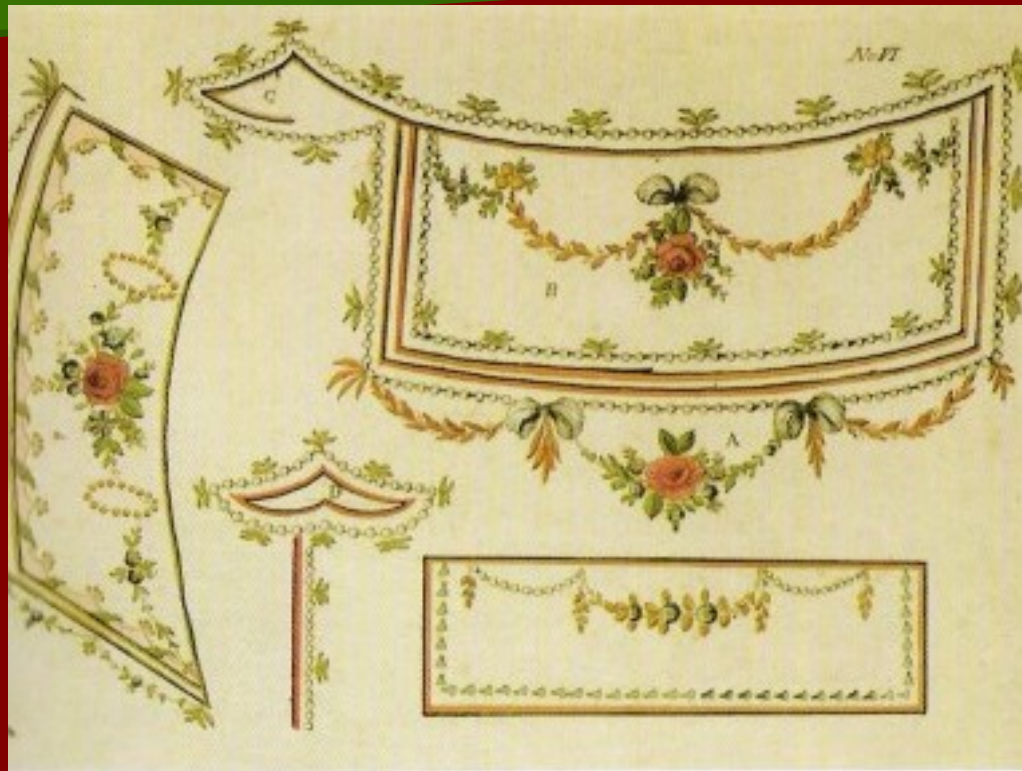

Koutnice, Vyškovsko

Zástěra, Kyjovsko

Malba jehlou – polotovary painting a needle

Barevná předloha pro výšivku určenou na pánské vesty,
vzorník: Zeichnen - Mahler und Stickerbuch, 1795.

Krejčovská výšivka / Tailor embroidery

Aplikace na textilní podklad /

Application on textile base

- Textilní aplikace (zlaté a stříbrné plastické výšivky, kovové krajky, stuhy, prýmky, stužky, šnůrky, paspulky, sutašky, štrápce, krejčovské přípravy a látkové knoflíky). / Textile applications (gold and silver plastic embroidery, metal laces, ribbons, trimmings, ribbons, cords, waistcoats, tassels, tassels, dresses and cloth knobs).
- Netextilní aplikace (flitry, bouilon či výdutková šnůrka, leonské hedvábí, penízky, knoflíky, perličky, barevné korálky, sekané korálky tzv. šmelz, sklíčka, šupiny). / Nontextile applications (sequins, bouillon or cords, leon silk, pencils, buttons, beads, colorful beads, chopped beads, slides, scales)./

Netextilní apliace

výšivka kovem, výzdoba
sklem a builony.

Křestní čepček, konec 19. stol.,
Vých. Čechy.

Textilní aplikace / Textile applications

- Našívání na podkladovou tkaninu
 - motivy ze shodného textilního materiálu
 - motivy z odlišného textilního materiálu
- Sewing on the underlying fabric:
 - motifs of the same textile material
 - motifs from different textile material

Šuba – kovová porta, Valaško - Dolní Bečva, okolo r. 1870. VMP

Šuba - metal port, Wallachia - Dolní Bečva, around 1870. VMP

Mužská vesta – brucek, výzdoba ěarasovou šnůrou a kousky sukna. Valašsko, Štítná nad Vlárrou, okolo r. 1900. VMP

Men's waistcoat - brucek, embroidery with ěarassian cord and skirt pieces. Wallachia, Štítná nad Vlárrou, around 1900. VMP

Děkuji za pozornost.